SURADNJA S RODITELJIMA

Mihac, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:152690

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

MARTINA MIHAC

ZAVRŠNI RAD

SURADNJA S RODITELJIMA

Čakovec, 19.12.2016.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGAJATELJSKI STUDIJ
Čakovec

PREDMET: Partnerstvo vrtića, obitelji i škole

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnice: MARTINA MIHAC

TEMA ZAVRŠNOG RADA: SURADNJA S RODITELJIMA

Mentorica: Adrijana Višnjić Jevtić, predavač

Čakovec, prosinac 2016

Sadržaj

Sažetak 4

Summary 5

1.Uvod 6

2.Roditelji kao primarni odgajatelji 7

3.Odgajatelj kao potpora roditelju u odgoju 10

4. Dječji vrtić kao odgojno obrazovna zajednica 13

5. SURADNJA 16

5.1. Suradnja djece i odraslih 16

5.2. Suradnja obitelji i odgojno obrazovne ustanove 17

5.2.1 Suradnja općenito 18

5.2.4. Zapreke suradnji 22

5.2.5. Primjeri suradnje s roditeljima 23

6.Istraživanje 26

6.1. Cilj i metode istraživanja 26

6.2. Ispitanici 26

6.3.Instrument 26

6.4.Rezultati 26

8.Zaključak 29

9.Literatura 30

10.PRILOZI 31

Kratka biografska bilješka 32

Izjava o samostalnoj izradi rada 33

Izjava o javnoj objavi rada 34

Sažetak

U ovom radu se govori o važnosti suradnje roditelja s odgojno-obrazovnom ustanovom. Polazi se od toga da je roditeljski dom mjesto gdje djeca stječu prva znanja, iskustva i vještine, te to treba poštivati i uvažavati u radu. Jer to je mjesto gdje rastu i razvijaju se prema roditeljskim stavovima, uvjerenjima te vrijednostima. Dolaskom u vrtić dijete se susreće s okolinom koja je za njega nepoznata. Kao što je okolina nepoznata za dijete tako je nepoznata i za roditelja. Odgajatelj se prvi puta susreće s djetetom i njegovim roditeljima i kreće u upoznavanje. Ako odgajatelj i roditelj uspiju izgraditi suradnički odnos upoznavanje će biti jednostavnije i brže. Da bi se stvorilo suradničko ozračje treba proći više vremena, dok ne dođe do uzajamnog povjerenja, jer dobar odnos se izgrađuje s vremenom. Informacije koje roditelj daje odgajatelju pomažu mu u upoznavanju djeteta, njegovih potreba, te razvojnog stupnja na kojem se dijete nalazi. Zajedničkim djelovanjem poboljšava se kvaliteta odnosa ali i kvaliteta same ustanove.

Ključne riječi : roditelji, vrtić, odgajatelji, suradnja

Summary

This paper discusses the importance of cooperation of parents with educational establishments. The starting point is that the parents' home where children make the first knowledge, experience and skills, and to be respected and taken into account in the work. Because this is where grow and develop according to the parents' attitudes, beliefs and values. Arriving in kindergarten child meets with the environment, which for him is unknown. As the environment is unknown to the child, it is unknown and parents. Preschool teacher for the first time meets with the child and his parents and moving in the introduction. If preschool and parents fail to build a collaborative relationship dating will be easier and faster. In order to create a cooperative atmosphere should take more time, until there is mutual trust, because a good relationship is built up over time.The information that a parent and preschool teachers gives each other help in getting to know the child's needs and developmental level of the child is located. In order for cooperation to be successful it is essential to mutual respect, open communication and understanding. Joint action improves the quality of the relationship or the quality of the institution itself.

Keywords: parents, kindergarten, preschool teacher, cooperation

1.Uvod

Polaskom u vrtić odgajatelji dobivaju važno mjesto u životu djeteta. Roditeljeva najveća briga u tome periodu je kako će se dijete snaći u vrtiću, te na koji će se način odgajatelj odnositi prema njemu. Isprva se čini da odgajatelj ne može u potpunosti zadovoljiti potrebe djeteta. To je tako jer se on u prvim mjesecima trudi upoznati dijete te prepoznati njegove potrebe da bi mogao u skladu s time djelovati. Isto tako dijete mora upoznati odgajatelja. Prvi kontakt koji odgajatelj ostvaruje s djetetom je najbitniji čimbenik za daljnju suradnju između njega i djeteta. Predškolsko doba je period kada dijete najviše uči, te stvara podlogu za daljnji rast i razvoj. U tome razdoblju je vrlo bitno djetetu pružiti potporu te okruženje u kojemu će se ono moći cjelovito razvijati. Kod stvaranja takvog okruženja, odgajatelj se vodi individualnim potrebama svakog djeteta te informacijama koje dobije od roditelja. Roditelji najbolje poznaju svoje dijete te mogu odgajatelju biti od velike pomoći. Osim što pomažu suradnjom odgajatelju u radu, doprinose boljoj odgojno-obrazovnoj kvaliteti.

Kod ostvarivanja suradnje obje strane bi se trebale usmjeriti na dobrobit djeteta. Dobrobit djeteta podrazumijeva zadovoljavanje dječjih potreba, poštivanje njihovih prava i njih samih, uvažavanje njihove individualnosti. Na taj način djeca će stjeći samopoštovanje i samopouzdanje. Kada se svi sudionici odgojno-obrazovnog sustava podupiru te zajednički dolaze do novih ideja, spoznaja i saznanja svi zajedno rastu u zajednicu koja uči. Odgajatelj kao profesionalac velika je podrška roditeljima u odgoju djece. Djeca više nisu zatvorena u tradicionalnim obiteljima već se okreću okolini koja je jako bitna za njihov razvoj. Roditelji zbog velike užurbanosti i zaposlenosti ne mogu biti sami u procesu odgoja već im je potrebna pomoć, što ne znači da roditelji nisu kompetentni, već im odgajatelj svojim stručnim znanjima i profesionalnošću može olakšati odgoj, te im pomoći u izboru odgojnih metoda.

Vrtić je djeci kao drugi dom, oni tamo jedu, spavaju, igraju se te druže s prijateljima i odgajateljima. Odgajatelj treba uspostaviti prijateljski odnos s djetetom te mu pružiti sigurnost tako da mu olakša odvajanje od roditelja. Taj postupak privikavanja na novu okolinu proći će brže i lakše ako su odgajatelj i roditelj razgovarali o djetetu. Kada odgajatelj zna što dijete može umirit, kako dijete reagira na određene situacije, kakvog je karaktera te što voli moći će se ponašati u skladu s time i tako umanjiti razlike između onoga što se događa s djetetom u ustanovi i onoga što se događa s djetetom kod kuće.

2.Roditelji kao primarni odgajatelji

Rođenjem djeteta uloge supružnika se mijenjaju, oni postaju roditelji. Roditeljski dom temeljna je i prva odgojna sredina u kojoj dijete živi, raste i razvija se. Roditelji su s djecom od rođenja. Biti roditelj vrlo je zahtjevna uloga. Potreban je veliki trud i strpljenje kako bi djeci osigurali sretno i bezbrižno djetinjstvo. Roditelji su najvažniji odgajatelji te imaju najveću odgovornost za razvoj i napredak djeteta. No nisu jedini koji imaju odgovornost prema djetetu, sredina u kojoj dijete boravi ima također snažan utjecaj na djetetov napredak. Stoga možemo reći da je djetetov razvoj zapravo jedan proces koji uključuje interakcije između djeteta i njegove društvene okoline. Svaki roditelj u svojoj obitelji odgaja djecu prema svojim stajalištima, uvjerenjima te kulturi iz koje potječe. Odgoj bi trebao biti međuljudski odnos „primanja ali i „davanja“ kroz povjerenje, razumijevanje, ljubav i iskrenost(Rosić i Zloković, 2003.).

Kroz povijest pojam obitelji i roditeljstva znatno se mijenjao. Razlog tome su kulturne, društvene te ekonomske sastavnice pod čijim su se utjecajem mijenjale funkcije obitelji. Tako imamo pojavu matrijarhata. To je bilo razdoblje u kojem se štovala i idealizirala majka. Ona je brinula za odgoj djece , te bila odgojni model. S vremenom matrijarhat počinje slabiti i pojavljuje se patrijarhat. Majka više nije bila u centru pozornosti, već otac. Ženska djeca u to doba su bila ugrožena, i iskorištavana za grubi rad. Žene općenito nisu imale pravo glasa. Za to razdoblje bilo je prihvaćen infaticid. Djeca koja su se rodila bolesna ili s nekom teškoćom bila su ubijana. Tek u 19.stoljeću došlo je do velike promjene. Sve više se počela pažnja posvećivati pravima žena te ravnopravnosti spolova. Različite udruge su počele djelovati koje su pokušavale zaštiti žene te su se borile za pravo glasa žena. Takav stav i borba za prava dovela je do promjena uloga žena u obitelji. Nakon toga razdoblja dolazi do još jedne velike prekretnice koju je započela industrijska revolucija. Funkcioniranje obitelji i uloga roditeljstva ponovno se mijenja. Razdoblje industrijske revolucije donijelo je mnogim obiteljima priliku za zapošljavanje, što je ujedno značilo bolju ekonomsku situaciju u obitelji. Došlo je do velike potrebe za radnom snagom. Osim muškaraca i žene su dobile priliku za zapošljavanjem. Više nije bio samo otac hranitelj obitelji. Međutim iako je revolucija donijela poboljšanja na svim poljima, postoje istraživanja su pokazala da je revolucija dovela do porasta razvoda, mentalnih oboljenja, delikvencije itd (Rosić i Zloković, 2002.).

U drugoj polovici 20.stoljeća promjene u društvu rezultirale su podjelom obitelji na tradicionalne i moderne ili suvremene. U tradicionalnim obiteljima otac je taj koji radi,a majka je kod kuće s djecom, ona je domaćica. Osim roditelja i djece većinom su dio obitelji bile bake i djedovi. Obitelji su tada bile velike, s velikim brojem djece. Pošto su majke bile kod kuće mogle su brinuti o njima. Osim plaće koju je otac nosio u kuću, obitelji su se prehranjivale tako što su se bavile uzgojem biljaka i životinja koje su im služile za prehranu mnogobrojne obitelji. U takvim obiteljima zadržao se patrijarhalan odnos. Otac je i dalje bio glava obitelji te hranitelj. Obitelj je bila zatvorena i samostalna jedinica koja je funkcionirala unutar zidova doma. Povjesničari sumnjaju da su se roditelji prijašnjih vremena s manje intenziteta bavili svojom djecom i u skladu s time manje poticali njihove sposobnosti(Rosić i Zloković, 2002).

Pod suvremene obitelji možemo staviti nekoliko vrsta obitelji kao što su razvedene obitelji, izvanbračne veze, obitelji s jednim roditeljem (samohrane majke i očevi). Iz godine u godinu raste broj samohranih majka koje su najčešće postale majke u adolescentskoj dobi. Suvremene obitelji su male obitelji s najviše dvoje djece. Mladi se sve kasnije odlučuju ulaziti u bračnu zajednicu ili uopće ne sklapaju brak već žive u izvanbračnim vezama. Roditelji su danas jako zauzeti, jer rade cijele dane. Oni su zbog toga manje dostupni djeci. To je dovelo do porasta broja djece u odgojno-obrazovnim ustanovama. Bez obzira na sve te povijesne promjene u funkcioniranju obitelji, ona je i dalje mjesto gdje se dijete razvija te stječe prva znanja, vještine i navike. Odgoj je uvijek primarna funkcija bez obzira na vrstu obitelji u kojoj se odvija(Rosić i Zloković, 2003).

Obitelj je najutjecajnije socijalno okruženje za dijete. Ako su odnosi između roditelja i djece građeni na razgovoru, ljubavi, razumijevanju, potpori i pomaganju obitelj će dobro funkcionirati, te će djetetu pružiti adekvatnu podlogu za rast i razvoj. To će se postići ako roditelji zadovolje fizičke potrebe djeteta, potrebu djeteta za sigurnošću, potrebu za ljubavlju,pažnjom i nježnošću te ako djeci pruže moralne i etičke smjernice(Jurčević-Lozančić, 2005.). U osnovne fiziološke potrebe spadaju potreba za funkcioniranjem organizma, potreba za hranom, pićem, te zdravstvenom skrbi. Ako te potrebe nisu zadovoljene, tada neće biti zadovoljena ni potreba za sigurnošću, pripadanjem, ljubavlju te potreba za poštovanjem, i samopoštovanjem. Da li će dijete biti zbrinuto na adekvatan način uvelike ovisi i o zrelosti roditelja, te vještinama koje posjeduju(Maleš, Stričević, 1991.).

Djeca su u mlađoj dobi ovisna o roditeljima te roditelji imaju na njih veliki utjecaj. S odrastanjem utjecaj se smanjuje. Bez obzira na to utjecaj obitelji nikada ne prestaje . Obitelj djeci pruža potpunu socijalnu i emocionalnu zaštitu. One emocionalne veze koje se izgrade u obitelji traju tijekom cijelog života. Obitelj mora razumjeti dijete, ali i dijete roditelje kako bi obiteljska okolina bila zdrava i prikladna za razvoj djeteta. Takva okolina podrazumijeva roditeljsku toplinu koja djetetu osigurava podršku, ljubav te ohrabrivanje. Kako bi roditeljstvo bilo uspješno treba izgraditi dobar odnos s djecom. Djeca koja imaju dobar odnos s roditeljima te adekvatnu skrb pokazuju bolja postignuća na svim poljima.

Svaki roditelj ima svoj stil odgoja djeteta. Najbolji stil za dijete jest autoritativni. Takav odgoj će provoditi roditelji koji su skrbni, vole svoju djecu, osjetljivi su prema njima međutim dijete ima postavljene granice. Postavljanjem granica djetetu dajemo do znanja što se smije, što se ne smije, te na taj način uči prepoznati razliku između dobrog i lošeg. Takvo dijete će izrasti u neovisnu osobu koja će imati samokontrolu te samopouzdanje. Roditelji koji nemaju kontrolu nad djetetom i ne pružaju mu emocionalnu toplinu spadaju u roditelje zanemarujućeg stila odgoja. Takav način dovodi kod djece do razvoja neposlušnosti, neprijateljstva, niskog samopoštovanja te često u pubertetsko doma delinkventno ponašanje. Postoje još dva stila roditeljstva. Popustljivi odgojni stil karakterizira velika emocionalna toplina prema djetetu ali bez kontrole. Takva djeca su često nesigurna i nesnalažljiva. Posljednji stil roditeljstva je autoritaran. Značajke tog stila su slaba emocionalna toplina te iznimna strogoća. Djeca odgajana takvim stilom često znaju biti netolerantna te agresivna. Većina roditelja odgaja djecu miješanim stilom, što znači da se nalazi između dva stila roditeljstva do trenutka kada jedan od njih ne prevagne u odgoju. Koji stil će prevladati ovisi o tome za koje stavove se zalažu roditelji.

„Da bi roditelji bili što kompetentniji u odgoju svoje djece trebaju stjecati spoznaje, vještine, mjenjati svoja ponašanja, odnosno neprestnao raditi na poboljšanju roditeljskog djelovanja. Krajnji cilj roditeljskog samorazvoja je postizanje kompetentnosti, a tima i zadovoljstva i sreće u odgoju djece“(Jurčević-Lozančić, 2005., str. 23).

3.Odgajatelj kao potpora roditelju u odgoju

Odgajatelj je osoba koja je zaposlena u odgojno obrazovnoj ustanovi vrtiću. On je svojim ponašanjem model za odgoj djeteta predškolske dobi. Posao odgajatelja je fizički i psihički zahtjevan posao. Odgajatelj bi se trebao usmjeriti na obogaćivanje djetetove fizičke i socijalne okoline, te na organizaciju aktivnosti. Aktivnosti moraju po sadržaju, materijalu i socijalnim odnosima omogućiti raznovrsnost u kojoj svako dijete može učiti prema svojim potrebama(Jurčević-Lozančić, 2005.).

U prošlosti odgajatelj je bila osoba koja je skrbila, čuvala i hranila djecu. Njihov zadatak je bio zadovoljiti osnovne fiziološke potrebe djeteta. Odgajatelji su tada bile dadilje koje su čuvale djecu,i brinule o njihovoj sigurnosti. Dijete je tada bilo shvaćeno kao bespomoćno biće koje treba stalnu pažnju i pomoć odrasle osobe. Kako se promijenila pedagoška slika djeteta iz nemoćnog u aktivno, kompetentno biće koje prirodno teži razvoju, tako se promijenila uloga odgajatelja koji je do tada bio pasivan u odgoju djece. Obveza je odgajatelja da se usklađuje s zahtjevima sadržanim u Nacionalnom okvirnom kurikulumu za rani predškolski odgoj i obrazovanje. To je dokument koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi, a polazi od konvencije o pravima djeteta. Odgajatelj djeluje za djetetovu dobrobit,poštuje njihova prava, te ih uči koja su to prava ali i obaveze koje proizlaze iz Konvencije o dječjim pravima. Od odgoja i obrazovanja osim zadovoljenja potreba djece, očekuje se da se djeca osposobe za samostalno učenje kako bi se mogla snalaziti u svijetu u kojem žive(Miljević-Riđički, Maleš, Rijavec, 2011.)

Osnovne vrijednosti koje odgajatelj treba poštivati su očuvanje i unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja, poticanje cjelovitog razvoja, poštivanje različitosti, tempo razvoja te uključivanje roditelja(Milanović i suradnice, 2014.).Prema tome uloga odgajatelja je stvarati poticajno okruženje, ohrabrivati djecu te podržavati njihovu samostalnost, poticati radoznalost, slobodu, originalnost te inicijativu. To je moguće ako se polazi od trenutne točke razvoja svakog pojedinca djeteta te poštuje njegov stil i tempo učenja, iskustva i znanja koje posjeduje. Dijete dolazi u vrtić s temeljnim vrijednostima koje mu je prenio roditelj. U okolini kojoj boravi stekao je iskustva i znanja koja su različita od druge djece. Iskustva i znanja djeci nitko ne može prenijeti ili ih njima poučiti. Djeca na temelju događaja koje su doživjeli stvaraju znanja i iskustva.

Oni ta znanja i iskustva nadograđuju, te mijenjaju novim. Na taj način djeca nesvjesno uče. Svako dijete ima drugačiji stil i tempo učenja. Netko uči brže, netko sporije. Ta razlika treba se poštivati i dozvoliti da dijete napreduje vlastitim tempom i stilom. Upravo zbog toga u radu s djecom treba se orijentirati na svako dijete posebno, jer je dijete individua za sebe. Nema odgojnog modela i postupka koji je jedino dobar i primjenjiv za svu djecu(Jurčević-Lozančić, 2005.).

Uspjeh odgajatelja u radu ovisi će o ljubavi prema profesiji, općoj kulturi, poznavanju psihologije djece, ciljevima kojima teži te sposobnostima i zalaganju. Ljubav prema profesiji i djeci osnovno je polazište koje obećaju dobre rezultate u radu odgajatelja. Kada je interes odgajatelja dobrobit djece, on pronalazi nove metode, i načine kako na što bolji način zadovoljiti potrebe djece prema njihovim interesima. Koliko se odgajatelj zalaže vidi se u samoj ustanovi. Dobar pokazatelj toga je bogato materijalno opremljen objekt,različiti centri aktivnosti u kojima ima za svako dijete ponešto. Da li će okolina bit poticajna i motivirajuća za dijete ovisi o tome koliko odgajatelj poznaje djecu, njihove potrebe te mogućnosti. Promatranjem djece u različitim aktivnostima odgajatelj dolazi do tih saznanja. Osim promatranjem, odgajatelj jako mnogo može saznati o djeci od roditelja koji mu mogu pomoći da kvalitetno odgovori na potrebe svakog djeteta. U odgojno obrazovnoj ustanovi odgajatelji vode brigu o razvoju i napretku djeteta, međutim bez roditeljske pomoći to bi bilo vrlo teško. Odgajatelj zna mnogo stvari o djetetu koje roditelj ne zna. Isto tako roditelji znaju mnogo stvari o svojoj djeci s kojima odgajatelj nije upoznat. Dijete se drugačije ponaša kod kuće, a drugačije u vrtiću. Razloga tome je promjena sredine u kojoj boravi. Stoga za kreiranje okruženja u kojem će se dijete cjelovito razvijati trebaju sudjelovati odgajatelji i roditelji. Zajedničkim djelovanjem će se to puno lakše postići. Važan odgajateljev posao je upućivati roditelje na djetetove razvojne mogućnosti(Milanović i suradnice, 2014.). Odgajatelj to ima priliku prepoznati tijekom različitih aktivnosti u kojima djetetove mogućnosti dolaze do izražaja.

Odnos odgajatelja i roditelja treba biti temeljen na promišljanju, informiranju i razmjeni podataka kako bi se osigurala dobrobit djeteta. Zdrav odnos jest međusobno pružanje potpore i pomoći. Ponekad to može biti samo utjeha,ponekad savjet. Bitno je da to bude iskreno i dobronamjerno, te autentično. Što više odgajatelj zna informacija o roditeljima i djeci veću podršku i pomoć im može pružiti.

Ono što odgajatelj govori mora pokazati i djelovati po tome jedino tako će biti autentičan. Kada roditelju da do znanja da je čuo ono što mu on govori i da je razumio roditelj jača samopouzdanje i postaje otvoreniji za suradnju. Vođeni istim interesom odgajatelj i roditelj razvijaju suradničke odnose gdje postaju ravnopravni sudionici u odgoju djeteta. Iako je odgajatelj profesionalac u tom poslu i on griješi i donosi pogrješne odluke. Ideje roditelja mnogo puta mogu dovesti odgajatelja na ispravan put. Postoje stvari koje ni odgajatelji ni roditelji o djeci ne znaju, već putem otkrivaju. Odgajatelji vode dokumentaciju o djeci i njihovom napretku. U slučaju da dijete ima teškoće u razvoju dokumentirani materijali odličan su uvid u to da li je dijete te koliko napredovalo. Ti materijali su stalno dostupni roditeljima. Putem njih oni bolje upoznaju svoje dijete, a odgajatelj potrebe i interese djeteta.

Kompetentni odgajatelj stalno radi na usavršavanju i izgrađivanju odnosa i suradnje s roditeljima. On osmišljava pristup roditeljima koji zadovoljava njihove trenutne potrebe. Tako da kvalitetna suradnja u najvećoj mjeri ovisi o odgajateljima. Kada odgajatelj na prijateljski način pristupi roditeljima i pokaže im da su mu bitni već je na pola puta prema uspješnoj suradnji. Ako odmah na početku roditelj stekne loše mišljenje o odgajatelju kasnije će se puno teže razviti suradnja. Osim s roditeljima odgajatelji imaju aktivan odnos i prema stručnjacima te novim znanjima. Njihovom profesionalnom razvoju nema kraja. Odgajatelj stalno nadograđuje svoje znanje putem refleksije, samo refleksije, iskustva, seminara, te profesionalnog usavršavanja(Milanović i suradnice, 2014.).

4. Dječji vrtić kao odgojno obrazovna zajednica

Dječji vrtić je odgojno obrazovna ustanova za odgoj predškolske djece. Predškolska ustanova treba poticati, ohrabrivati, pomagati i upućivati roditelje u odgojnim nastojanjima. Predškolskim ustanovama nije cilj prenositi djeci znanje već poticati njihov razvoj. Uloge predškolskog odgoja mijenjale su se kroz povijest. Prvim osnivačem dječjeg vrtića smatra se Friedrich Frobel, pedagog koji je postavio temelje suvremene pedagogije. Isticao je važnost jedinstvene potrebe i sposobnosti svakog djeteta

Prije osnivanja prvog vrtića ustanove su služile isključivo socijalnoj skrbi o siromašnoj i nezbrinutoj djeci. Zbog toga su se te ustanove nazivale čuvalištima ili sirotištima. U Hrvatskoj je 1970.godine donesen prvi službeni program odgojno obrazovnog rada u dječjim vrtićima. Promjene u načinu života odrazile su se i na promjene u ustanovama ranog i predškolskog odgoja. Tome su uvelike doprinijeli mnogi psiholozi i pedagozi koji su ukazivali na važnost predškolskog odgoja.

Danas se odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi ostvaruje na temelju Nacionalnog kurikuluma koji se sastoji od vrijednosti, načela, ciljeva, sadržaja te načina rada s djecom predškolske dobi. Iz vrtića kao zajednice u kojoj se uči, izrasli smo u zajednica koja uči. Učenje je proces uzajamnog djelovanja, odnosno interakcija djeteta s materijalima, vršnjacima te odraslima. Dijete dobro uči kada se osjeća sigurno u okruženju, kada ponavlja aktivnost, kada je s drugima i kada to želi. Stoga vrtić pokušava djetetu omogućiti situacije u kojima ono može zadovoljiti svoju prirodnu potrebu za učenjem. To učenje mora biti spontano i bez prisile. Uvjeti koje odgojno obrazovna ustanova kreira temelje se na suvremenom shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića s specifičnim potrebama i pravima. Dijete će se cjelovito razvijati samo onda kada se poštuje njegova prirodna znatiželja, interesi i potrebe te se prema tome kreira okruženje. Vrtići provode programe koji su otvoreni prema potrebama djeteta ali i njegove obitelji.

Sve više se ističe važnost uključivanja roditelja u rad vrtića, tako da je vrtić za roditelje otvorena zajednica u koju su uvijek dobrodošli. Upravo zbog toga možemo zaključiti da su vrtić i obitelj dva temeljna čimbenika kvalitete odgoja i obrazovanja(Rosić i Zloković, 2003.).

Roditeljima se omogućuje da budu direktno uključeni u rad vrtića. Odgajatelji i roditelji međusobno dijele znanja i iskustva koja posjeduju te tako uče jedni od drugih. Kvaliteta odnosa među osobljem ima indirektan utjecaj na kvalitetu programa ranog i predškolskog odgoja. Osim toga uvijek moramo imati u vidu da je komunikacija odraslih model prema kojem djeca uče komunicirati i zato to treba osvješćivati i unaprjeđivati. Ono što vrtiće čini različitima to je kvaliteta programa,unutarnji ustroj, odnosi te ozračje. Na to uvelike utječe kultura vrtića. Svaka odgojno obrazovna ustanova ima svoju kulturu prema kojoj obavlja odgojno obrazovni proces koji je specifičan samo za tu ustanovu. Kulturom smatramo običaje,znanja i vrijednosti. Kultura je zapravo sustav vrijednosti određene ustanove . Ona je promjenjiva. Prema kulturi koju njeguje vrtić postaje prepoznatljiv široj zajednici, te izgrađuje vlastiti identitet po kojemu je prepoznatljiv. Mjesto u kojem se vrtić nalazi temeljna je odrednica na kojoj nastaje sustav vrijednosti, jer je vrtić otvoren prema zajednici u kojoj djeluje.

Odgajatelji zajedno sa stručnim timom provode oblikovanje, izbor materijala i sredstva. Oni pedagoški oblikuju i pripremaju okruženje vodeći se znanjima o djeci i važnosti okruženja za kvalitetno življenje djece i odraslih(Miljak, 2009.).

Dijete mora osjetiti da netko stoji iza njega i da ga podržava. Vrtić mora biti mjesto koje je slično domu u kojem dijete živi. To možemo postići kreiranjem različitih kutića poput kuhinje, boravka, sobe i dr. Prostorno-materijalno okruženje mora biti poticajno i kreativno da potiče djetetov rast i razvoj. Prostorno i materijalno okruženje u velikoj mjeri utječe na kognitivni, socijalni, emocionalni i tjelesni razvoj djece, zbog toga mora biti kreirano po mjeri djeteta. Hoće li prostorno okruženje biti kvalitetno i dobro ovisi o rasporedu , strukturi, namjeni i organizaciji prostora, namještaja, materijala i igračaka. Vrlo bitno je da namještaj bude primjeren dobi djece i funkcionalan,da se može micati prema potrebama određenih aktivnosti. Materijali, alati, sredstva i knjige moraju biti uvijek dostupni djeci i nadohvat ruke, tako da mogu sami birati čime će se baviti. Materijali se stavljaju prema interesu djece. Što su materijali raznovrsniji i bogatiji više potiču djecu na istraživanje i interakciju. Njima se mora moći manipulirati, istraživati te eksperimentirati. Materijali bi trebali sličiti pravima stvarima. Dijete uči ovisno o tome koje smo mu izvore pripremili i ponudili za korištenje. Vremensko okruženje predstavlja fleksibilnu organizaciju vremena koja je jako bitna u vrtiću.

Djetetu treba pružiti dovoljno vremena za neometanu igru, aktivnosti po izboru, te vrijeme za odmor. Svako dijete radi različitim tempom i zbog toga je bitno da mu se omogući vremenska fleksibilnost u obavljanju pojedine aktivnosti. Svako požurivanje je ometanje djeteta u aktivnosti. U vrtiću se dijete treba osjećati ugodno, sigurno, zaštićeno, veselo i zadovoljno.Roditelji mogu direktno utjecati na kvalitetu vrtića suradnjom s roditeljima. Oni mogu doprinijeti uređivanju određenih kutića raznovrsnim materijalima ili poticajnim sredstvima. Što su roditelji više upućeniji u rad vrtića njihov doprinos je veći. Oni mogu na primjer davati različite ideje o tome kako urediti neki dio prostorije. Isto tako ako nisu zadovoljni uređenjem vrtića dati svoje mišljenje kako bi oni to promijenili. Svaka ideja je dobrodošla. Samo se zajedničkim naporima dolazi do rezultata kojima su svi ili većina zadovoljni. Vrlo je teško vrtić kreirati po mjeri roditelja i djece bez kompromisa jedne i druge strane.

5. SURADNJA

5.1. Suradnja djece i odraslih

Suradnja djece s odraslima uvelike ovisi o njihovoj socijalnoj kompetenciji. Kompetencija uključuje razvoj empatije, komunikacijskih vještina, odgovornosti te toleranciju. Dijete je socijalno kompetentno ako je usvojilo pro socijalno ponašanje koje uključuje dijeljenje, pomaganje te suradnju. Kompetencija se razvija kroz interakciju s drugim ljudima.Da bi dijete s odraslom osobom ostvarilo suradnju mora steći povjerenje, sigurnost te prijateljski odnos.

"Bogatstvo i kvaliteta odnosa uspostavljenih između djece i odraslih čini temelje na kojima će dijete tijekom cijelog života graditi odnose d drugim osobama. Svojim ponašanjem odrasli su djeci prvi učitelji socijalnih odnosa"(Maleš, Stričević, 1991., str. 32).

Odgajatelj mora poznavati mogućnosti i ograničenja svakog djeteta. Što bolje poznaje dijete te njegove potrebe i interese suradnja će biti bolja. Odgajatelj stvara projekcije, predviđa smjerove razvoja, ali uvijek u suglasnosti s djecom(Mirjana Milanović i suradnice, 2014.).Kroz razgovor i uključenost u aktivnosti odgajatelj dolazi do važnih informacija o djetetu. To mu omogućuje uvid u njegove razvojne sposobnosti,te ukazuje na mogućnost daljnjeg razvijanja tih potreba. Suradnja između djece i odraslih je vrlo bitna. O tome uvelike ovisi atmosfera u vrtiću te raspoloženje djeteta i odgajatelja.

Kada dijete i odgajatelj ne surađuju ne može se postići cjeloviti razvoj djeteta te zadovoljenje njegovih potreba. Osim toga suradnja donosi odgajatelju uvid u ono što se događa s djetetom kod kuće a utječe na djetetovo ponašanje. Tako odgajatelj može pomoći djetetu razgovorom, utjehom, podrškom te ohrabrenjem. Ako dijete ima problema kod kuće odgajatelj mu može pružiti utočište u kojem se dijete osjeća sigurno. Dijete će se povjeriti odgajatelju samo onda kada ima povjerenja u njega. Kada odrasli i djeca uspiju uspostaviti suradnički odnos zajednica bolje i kvalitetnije funkcionira. Suradnja može biti u obliku zajedničkog planiranja aktivnosti, odlaska na izlete, prikupljanje materijala, uređivanje ustanove i mnoge druge. Djeci treba dati do znanja da nam je njihovo mišljenje važno te da ih smatramo ravnopravnim sudionicima u stvaranju okruženja u kojem borave. Djeca tako stječu samopouzdanje te osjećaj vrijednosti. Oni tada bez inicijative odgajatelja daju prijedloge i ideje jer su ohrabreni pozitivnim stavom odgajatelja.

5.2. Suradnja obitelji i odgojno obrazovne ustanove

Odgoj i obrazovanje spadaju u najodgovornije ljudske djelatnosti. Kakva će biti postignuća u odgojno-obrazovnoj ustanovi zavisi od jako mnogo vanjskih i unutarnjih čimbenika kao što su okruženje, ozračje, međusobni odnosi, vrijednosti te uvjerenja. Institucijski rani i predškolski odgoj shvaća se kao dopuna obiteljskom odgoju. Svrha ranog odgoja jest stvaranje optimalnih uvjeta za uspješan odgoj te razvoj svakog djeteta. Kvaliteta ustanove za rani odgoj i obrazovanje ovisi o zajedničkom radu odgojitelja, stručnjaka, te roditelja.

Odgovornost u stvaranju suradnje odgojno-obrazovne ustanove i obitelji leži na roditeljima i na predškolskoj ustanovi. Predškolska ustanova ima odgovornost stvarati uvjete za stvaranje partnerstva s roditeljima. To može postići uključivanjem roditelja u zbivanja u vrtiću. Do 60-tih godina roditelji nisu imali mogućnost utjecaja na odgoj u institucijama. Međutim na temelju prakse došlo se do novih spoznaja o važnosti suradnje odgojnih ustanova i roditelja. Zbližavanjem odgojno-obrazovne ustanove i zajednice može doći do smanjenja razlika u odgoju. Što zapravo znači da bi se smanjila razlika između sustava vrijednosti koje djeca stječu u različitim sredinama te bi se mogao postići kontinuitet u odgoju.

To bi uvelike djeci olakšalo razvoj i učenje. Jer kada dijete stječe različite vrijednosti koje se kose jedna s drugom ono ostaje zbunjeno i ne zna koji sustav vrijednosti je ispravan. Zbog toga je vrlo bitno zajedničko djelovanje do kojeg se dolazi izgradnjom odnosa temeljenog na povjerenju.

Važno je informirati roditelje kvalitetnim informacijama o odgojno-obrazovnoj ustanovi jer oni prije upisa djece u vrtić o programu ustanove znaju po onome što su čuli. U tom informiranju ravnatelj bi trebao predstaviti sebe i ono za što se zalaže,jer ono za što se on zalaže,zalaže se i njegovo stručno osoblje (Milanović i suradnice, 2014.). Kada roditelji steknu povjerenje u ravnatelja, stekli su povjerenje u rad ustanove. Tako da je bitan dobar suradnički odnoss ravnateljem. Roditelji moraju biti upoznati s njegovim kompetencijama te načinom na koji vodi odgojno-obrazovnu ustanovu. Ravnatelj može na razne načine informirati roditelje o radu vrtića, njegovim kvalitetama i karakteristikama. Najučestaliji način je putem web stranice ustanove. Ravnatelj može roditeljima predstaviti godišnji plan koji se odnosi na bitne zadaće rada s djecom.

Uvidom u godišnji plan roditelji unaprijed znaju koja će se događa u vrtiću odvijati u koje vrijeme, tako da se mogu organizirati za sudjelovanje u pojedinim aktivnostima. Ravnatelj

uvijek u komunikaciji s roditeljima zastupa prava i interese djeteta,te prezentira vrtić. Individualna suradnja s ravnateljem većinom je potrebna kada su u pitanju neki problemi ili posebne potrebe djeteta. Ravnatelj treba biti dostupan roditeljima isto kao i roditelji ravnatelju.

5.2.1 Suradnja općenito

Suradnja predstavlja komunikaciju između roditelja i odgajatelja koji se međusobno informiraju, dogovaraju, savjetuju, druže te uče. Ono što je prvo i najbitnije jest da se roditelji i odgajatelji upoznaju. Upoznavanjem bolje će se razumjeti, te izgraditi povjerenje, a potom i spremnost na suradnju. Ako roditelji ne ostvare povjerenje prema odgajatelju suradnja neće biti ostvariva. Suradnja se može ostvariti samo onda ako sudionici nalaze zadovoljstvo u zajedničkom radu. I jedni i drugi moraju uložiti napor da razumiju jedni druge. Ako samo jedna strana radi na suradnji ona neće biti potpuna. "Samo u obostranoj suradnji i razumijevanju roditelja i odgajatelja mogu se uskladiti utjecaji na dijete, a oni moraju biti jedinstveni"(Jurčević-Lozančić, 2005.).

Različiti roditelji imaju različite potrebe. Roditelji ne žele surađivati s ustanovama koje ih osuđuju. Ustanove trebaju biti dostupne i prijateljski raspoložene prema roditeljima. Svaki čovjek ima svoje mišljenje ,stavove i vrijednosti po kojima odgaja svoje dijete. Oni se mogu znatno razlikovati od stavova odgajatelja. Odgajatelj mora prihvatiti različitost stavova te ih razumjeti s stajališta roditelja i pokušati naći kompromis. U suradnji ti stavovi i vrijednosti pokušavaju se prilagoditi onome što je najbolje za dijete. Vrtić i obitelj su suradničke ekipe radi postizanja cilja koji im je zajednički. Cilj je odgoj djeteta, te zbog toga zajednički surađuju. Roditelji ne mogu pomoći odgajatelju ako nisu upućeni u rad vrtića. Isto tako odgajatelj ne može pomoći roditelju ako ne zna što se događa s djetetom kod kuće. Odgajanjem odgojno djelujemo na subjekta, stoga bi odgojni čimbenici trebali biti sukladni i ići u istom pravcu. Zbog toga je bitno pronaći pravi put do zajedničkog rješenja. Od odgajatelja se očekuje da prihvaća stavove roditelja,da je u stanju promotriti problem s njihove točke gledanja, da poštuje njihova znanja o koja imaju o vlastitoj djeci, kao i njihove odgojne postupke.

Odgajatelj koji posjeduje stručna znanja i sposobnosti mora prihvatiti činjenicu da i roditelji kao laici mogu dati vrijedne ideje te posjeduju znanja koja stručnjaku nedostaju. Iako roditelji nema stručna znanja oni provode s djecom mnogo vremena i raspolažu brojnim informacijama o djetetu. Ako su odgajatelji spremni „otpustiti“ svoju ulogu stručnjaka za djecu i odgoj, i prihvatiti to da oni ne znaju najbolje, tada će uspostaviti iskren dijalog s roditeljima i biti spremni učiti od njih(Pećnik i Starc, 2010.).

Da bi se suradnja uopće ostvarila potrebno je nekoliko obilježja koja moraju imati suradnici bez obzira da li se radi o odgajatelju ili roditelju. To je pozitivan stav najprije o sebi a potom i o drugima, objektivnost, empatija. Suradnja se zasniva na poštovanju, samopoštovanju, poticanju, i izmjenjivanju podataka. Na temelju podataka postiže se dogovor koji je uvijek u skladu s interesima djeteta. Do kvalitetnih i točnih podataka dolazi se isključivo otvorenom komunikacijom. Otvorena komunikacija podrazumijeva prikazivanje situacije onakvom kakva je, bez uljepšavanja, izostavljanja ili dodavanja nečega drugog. Roditelji moraju znati što se događa s djetetom bilo to dobro ili loše. Stavljati sastrane loše stvari i informirati roditelje samo onim informacijama koji oni žele čuti, jest stavljanje problema sastrane. To nimalo ne ide u korist djetetu već ga sputava u daljnjem razvoju.

5.2.2. Bit suradnje s roditeljima

Kada želimo doći do određenog cilja uvijek je to puno lakše postići u zajedničkoj aktivnosti s jednom ili više osoba koje imaju isti cilj ili interes. Suradnjom u timu postižu se odlični rezultati. Više ljudi znači više znanja, iskustva i ideja na istom mjestu što olakšava rad i doprinosi poboljšanju kvaliteti. Roditelji najbolje poznaju svoje dijete zbog toga je vrlo važno građenje bliskih, povjerljivih odnosa s roditeljima i to prije nego što se djeca uključe u redovne programe. Roditelji i odgajatelji zajedničkim radom upotpunjuju sliku o djetetu. To i jest bit suradnje odgajatelja i roditelja . Roditelji i odgajatelji su dužni te odgovorni štititi prava i dobrobit djeteta.

Uključivanje roditelja u aktivnosti koje se provode u predškolskoj ustanovi i redovna komunikacija s odgajateljima povezana je s mnogim razvojima ishodima djeteta. Uključivanje roditelja u aktivnosti koje se provode u predškolskoj ustanovi povezano je s razvojem djetetovih jezičnih, socijalnih, motoričkih i adaptacijskih vještina te utječe na razvoj vještina za samopomoć kod djeteta Odgajatelj će dobro surađivati s roditeljima i postići najbolje

rezultate ako se predstavi kao kompetentni profesionalac kojemu je bitno njegovo mišljenje,te da se smatra ravnopravnim u svakom pogledu s roditeljima(Milanović i suradnice, 2014.).

Ako se odgajatelj postavi prema roditelju kao osoba koja je iznad njega znanjem i profesionalnošću roditelj osjeća nelagodu u razgovoru s odgajateljem te ga počinje izbjegavati. Osim takvim ponašanjem odgajatelj može odbiti roditelje od sebe stavom, raspoloženjem, gestama i mimikama. Topla dobrodošlica roditeljima, znak je da nam je drago što ih vidimo. Odgajatelj treba započeti pričati o djetetu bez da to roditelj traži jer time pokazuje da vidi to dijete, da ga čuje i da mu je bitno kako se dijete osjeća u vrtiću. Cilj razgovora odgajatelja i roditelja jest dobrobit djeteta. I tada kada postoje razilaženja između stavova odgajatelja i roditelja treba se pronaći zajedničko rješenje na zadovoljstvo obiju strana, a opet da to bude na korist djetetu. Cilj je suradnja iako imamo različito mišljenje. Odgajatelj treba poticati roditelje na uključivanje.

Većinu roditelja zanima kako njegovo dijete napreduje u vrtiću, kako spava, jede, u čemu je uspješno. Roditelj vidi svoje dijete onakvo kakvo je kod kuće i ne zna kakvo je u vrtiću,jer su razlike u ponašanju uvijek prisutne. Odgajatelj bi se trebao pripremiti za razgovor s roditeljem koristeći natuknice o onome bitnom što planira priopćiti roditelju. To su malene zabilješke, jer se tijekom razgovora dogodi da se ode u drugom smjeru od planiranog. Osim toga odgajatelji moraju roditeljima ponuditi nekoliko termina sastanaka tako da se roditelji koji rade mogu organizirati i doći kada im odgovara. Ne može se očekivati od svakog roditelja ista razina shvaćanja i zainteresiranosti. Neki roditelji žele razgovarati o djetetu, a neki ne. Većinom roditelji koji ne žele razgovarati smatraju da je to pametovanje i propovijed kako trebaju odgajati dijete. Takav stav ovisi o temperamentu roditelja. Odgajatelj to treba prihvatiti, te se prilagoditi jer o tome ovisi napredak djeteta.

Treba roditeljima dopustiti da iskazuju svoje stavove, mišljenja i osjećaje. Ako roditelju damo do znanja da smo čuli ono što nam govori i razumjeli, roditelj će se osjećati bolje i spremno za novu suradnju. Razgovor bi trebao biti susret dvoje ljudi koji su kompetentni govoriti i dogovarati se. „Svaki puta kada odgojitelj razgovara s roditeljem on treba izaći iz svoje primarne odgojiteljske uloge i gledajući očima snimatelja predočavati ona zbivanja, one svoje i djetetove oblike ponašanja koji su roditelju dragocjen podatak, pokazatelj i putokaz“ (Milanović i suradnice, 2014.,str 69.).Suradnjom roditelj dobiva mogućnost pratiti razvoj

svojeg djeteta u vrtiću te bolje upoznati funkcioniranje vrtića i odgajateljica. Odgajateljica bolje razumije dijete i roditelje te način na koji oni odgajaju dijete.

Slušajući roditelja odgajatelj informacije koje dobiva svrstava u one koje su bitne za taj dan, te one koje će mu koristiti u kasnijem radu. Na primjer ako roditelj kaže da je dijete vrlo loše spavalo odgajatelju je to bitna informacija jer to znači da je dijete umorno i da možda neće biti raspoloženo za aktivnosti. Odgajatelj tada može ponuditi djetetu da ode u kutić za odmor i odmori se. Kada roditelj zatraži pomoć od odgajatelja to znači da mu vjeruje te da mu treba pomoć oko problema. To je jako dobar znak jer to znači da je roditelj stekao povjerenje i da mu je važno mišljenje odgajatelja. Odgajatelj tada pristupa kao pomagač te suosjeća s njim i daje mu do znanja da će mu pomoći i da nije sam u tome. Pozitivno iskustvo partnerstva i suradnje utječe na roditelja te stvara preduvjete za kasniju suradnju s učiteljima kada dijete krene u školu. U suradničkom razgovoru imamo priliku reći i doznati o djetetu, o metodama i očekivanjima,te ta saznanja koristiti u radu za postizanje cjelovitog razvoja djeteta(Milanović i suradnice, 2014.).

5.2.3. Dobre strane suradnje

Od suradnje koristi imaju svi sudionici. Uspostavljanjem suradnje dječjeg vrtića i roditelja, oba sudionika mogu naučiti više o djetetu, njegovim mogućnostima, osjećajima, interesima i ponašanju. Djeca čiji roditelji na različite načine pridonose životu vrtića, motiviranija su i postižu bolji uspjeh. Djeca jačaju osjećaj vlastite vrijednosti kada vide da drugi poštuju i cijene njihove roditelje. Osim toga djetetu je olakšana socijalizacija. Roditelji su sigurniji jer znaju da nisu sami i da imaju podršku odgajatelja. Time se povećava interes za uključivanjem. Odgajatelj dolazi do novih spoznaja, jača samopouzdanje i zadovoljstvo. Odgajatelj stalno nadograđuje svoja znanja i koristi ih u svojem radu. Odgajatelj koristeći informacije o djetetu unaprjeđuje čimbenike koji utječu na njegov rast i razvoj. Suradnja se temelji na pristupu koji ističe slobodu u stvaranju, i provođenju programa, čime predškolski odgoj dobiva kvalitetniji značaj. Takav koncept nudi povoljnije uvjete za cjelovit djetetov razvoj koji je usklađen s njegovim potrebama i sklonostima. Uvažava djetetovu dob i razvojne mogućnosti. Roditelji postaju aktivni sudionici u izboru i stvaranju programa. To znači da imaju slobodu prilikom izbora odgojne institucije, oblika, vrste programa, te na koji način će oni sudjelovati u tome.

Kada dijete vidi da roditelji i odgajatelji komuniciraju osjeća se voljeno, te se ponaša prema odgajatelju kao i roditelj(Rosić i Zloković, 2003.).

5.2.4. Zapreke suradnji

Mnogi roditelji vole sami donositi odluke koje se tiče njihove djece. Misle da sami znaju što je najbolje za njihovu djecu. Vrtić smatraju institucijom kojoj je svrha pričuvati njihovo dijete kada rade. Takvi roditelji ni ne pokušavaju uspostaviti suradnju s odgojno-obrazovnom ustanovom jer im to nije u interesu. Na takvo razmišljanje utječe temperament roditelja te odgoj koji su oni imaliu djetinjstvu. S druge strane roditelji često nedovoljno surađuju zbog neosviještenosti potrebe za suradnjom te nedovoljnim znanjima o ulozi i zadaćama odgajatelja i njihov utjecaj na postignuća djeteta. Roditeljima treba ukazati na važnost suradnje koja se isključivo postiže radi kvalitetnijeg odrastanja i razvijanja djeteta. Jedino zdravom suradnjom dijete ima predispozicije za cjeloviti razvoj.

Uloga odgajatelja nije da čuva djecu, već da ih vodi kroz rast i razvitak zadovoljavajući njihove potrebe i interese. Vrlo je bitna želja i spremnost pojedinca na uključivanje. Ako toga nema do suradnje neće doći koliko god se odgajatelj trudio. Ponekad do problema u suradnji dolazi zbog nedovoljne kompetencije profesionalaca. To se odgađa kada profesionalac nema razvijene komunikacijske vještine što mu onemogućuje pravilan pristup roditeljima koji ih poziva na suradnju. Kompetencija profesionalaca je preduvjet za građenje partnerskih odnosa. Komunikacija je jedan od najvažnijih alata koji izravno utječe na rezultate rada. Osim verbalne komunikacije bitna je i neverbalna komunikacije jer njome ljudi izražavaju emocije i stavove. Ona uključuje izraz lica (osmjeh), kontakt očima, dodir, ton i visinu glasa. Dobra komunikacija pridonosi ozračju i stvara osjećaj ugode i motivira za rad. Svako poboljšanje komunikacije znači ujedno i mogućnost poboljšanja međuljudskih odnosa. Loša komunikacija uzrok je mnogih problema. Međutim i dobra odgajatelj koji ima razvijene komunikacijske vještine može imati problema i teškoća u građenju suradničkih odnosa s roditeljima. Roditeljima treba pristupiti kao suradnicima a ne „klijentima“. Konflikti mogu nastati i zbog nerealnih očekivanja, te zbog neslaganja oko odgojno-obrazovnih ciljeva. Tu su prisutni različiti stavovi o tome što bi dijete trebalo naučiti, gdje i kako. Neslaganje je normalna stvar koji treba očekivati. Razlike ponekad mogu biti prednost u odgoju jer nam daju priliku da proširujemo vlastitu perspektivu i druge bolje razumijemo.

Ne postoje dvije osobe koje dijele jednaka mišljenja baš o svemu. Odgojna praksa roditelja i odgojna praksa ustanove i različite ideje vode do sukobljavanja. Ako se uspije postići dogovor tada dolazi do usuglašavanja. Postoje roditelji koji bi htjeli surađivati, međutim često su spriječeni zbog prezaposlenosti i obaveza. Ponekad je prisutan strah i sram. Roditelj se ne osjeća kompetentno te smatra da njegovo znanje nije dovoljno da bi mogao stvoriti komunikaciju s odgajateljem.

Kao što roditelji stječu negativan stav prema odgajatelju tako i odgajatelj može stjeći negativan stav o roditelju. Do toga dolazi putem neugodnih iskustva koja odgajatelj doživi tijekom radnog vijeka i često postaje trajno(Ljubetić ,2011.). Prema tome odgajatelj vrednuje roditelja i njegove postupke. Tako stvara opći stav o roditeljima koji nije realan. Iz toga proizlazi izbjegavanje kontakta radi mogućeg sukoba. Negativan stav je veliki problem jer stvara o roditeljima mišljenje kao o teškim ili nemogućim partnerima u brizi za dijete.

5.2.5. Primjeri suradnje s roditeljima

Suradnja se ostvaruje različitim modelima suradnje u dvosmjernoj komunikaciji i ravnopravnim odnosima. Roditelji će odabrati onaj model koji smatraju najvažnijim za sebe i svoje dijete i to neće uvijek biti isti model(Ljubetić,2011.) Zbog toga treba roditeljima ponuditi više modela suradnje kako bi mogli birati onaj koji im najviše odgovara.

Milanović i suradnice (2014) oblike suradnje roditelja i odgajatelja dijele na:

- individualni razgovori
- roditeljski sastanci
- kutići za roditelje
- radionice
- druženja s djecom

Individualni razgovor je razgovor između roditelja djeteta i odgajatelja.Individualna suradnja se uglavnom provodi kada su u pitanju problemi, posebne potrebe, ili kada je dijete nadareno, pokazuje izniman talenat za neko područje. Većinom razgovor provode odgajatelji sami, međutim ponekad odgajatelj nema dovoljno kompetencije za problem i potrebu djeteta pa u razgovoru sudjeluju i stručne osobe.

Ovisno o kakvom se problemu radi, ovisi će koji stručnjak sudjeluje u razgovoru. Osim inicijative odgajatelja i roditelji mogu biti inicijatori individualnog razgovora. Najčešće iniciraju razgovor ako primijete da se s djetetom nešto događa. Inicijativa roditelja je znak odgajatelju da roditelji vjeruju u njega i njegovu profesionalnost u radu. U individualnom razgovoru odgajatelj i roditelj se dogovaraju kako i što raditi da bi pomogli djetetu. Prije toga odgajatelj mora objasniti roditelju zbog čega ga je pozvao,ili roditelj dati do znanja odgajatelju zašto ima potrebu za individualnim razgovorom. Na taj način odgajatelj se može pripremiti za razgovor, ako je potrebno pribaviti određene materijale koji će olakšati razgovor. Bez obzira da li postoji problem, ili je sve uredu odgajatelji bi trebali omogućiti roditeljima bar jednom mjesečno termin za individualan razgovor. To može biti povod odgajatelju da pokaže neki rad djeteta, ispričati roditelju što njegovo dijete voli, s kime se druži, itd. Razgovor ne treba uvijek biti povodom nečega. Individualan razgovor je prilika odgajateljima i roditeljima da se bolje upoznaju, te prilika za druženjem u vedrom tonu. Odgajatelj vodi razgovor u posebnoj prostoriji gdje se može u miru i bez ometanja posvetiti roditelju.

Roditeljski sastanci su najčešći oblik suradnje odgojitelja i roditelja. Odgajatelji organiziraju sastanke prema potrebi. Vrijeme susreta potrebno je naznačiti na pozivu kojeg se uručuje svakom roditelju nekoliko dana prije samog sastanka. Na roditeljski sastanak su pozvani svi roditelji, radi informiranja o zbivanjima u vrtiću. Sastanci mogu biti predavačkoga tipa radi informiranja roditelja te oglednog tipa gdje se demonstriraju metode i sadržaji rada. Osim odgajatelja i roditelji mogu predložiti temu sastanka. Sastanci moraju biti opuštenoga i vedrog karaktera. Odgajateljice mogu roditelje ponuditi pićem i grickalicama. Na takav način razbija se kruta i stroga atmosfera, te su roditelji otvoreniji za razgovor i suradnju. Na sastancima roditelji izmjenjuju s drugim roditeljima iskustva te se bolje upoznaju.

Kutići za roditelje su posebno uređeni dijelovi prostorije namijenjeni isključivo roditeljima. Kutići za roditelje trebaju biti prozor u život vrtićke grupe(Jeić, 2013.)

On služi kako bi izvijestio roditelje o dostignućima i osobitosti skupine, izvješćuju o životu i radu skupine. Pod to podrazumijevamo što odgajatelj radi s djecom, što treba donijeti itd. Kutić se nalazi ispred sobe u kojoj djeca borave. To je zapravo neverbalni oblik komunikacije odgajatelja s roditeljima. Odgajatelj izrađuje pano na koji stavlja različite poruke. One moraju biti čitke i razumljive,a ono što je bitno posebno naznačeno.

Važno je poruke mijenjati sadržajno i vizualno. Kutići za roditelje često sadrže različite letke koji informiraju o određenoj temi koja se tiče aktualnog zbivanja u vrtiću, naprimjer pojava

uši u vrtiću. Putem letka možemo informirati roditelje na koji način tretirati uši i spriječiti njihov nastanak. Letci moraju biti postavljeni na vidljivom mjestu da si ih roditelji mogu uzeti.

Radionice mogu biti zamišljene kao radionice za roditelje, djecu i odgajatelje ili samo za roditelje. Roditelji moraju nekoliko dana prije održavanja radionice biti informirani o tome. Trebalo bi biti i naznačeno što će se raditi na radionici te koliko će od prilike trajati. Na radionica se najčešće izrađuju različiti predmeti ili igračke za djecu, a može se i raditi na ukrašavanju prostora. Na radionicama se većinom koriste materijali koji su prirodnog oblika, neoblikovani. Roditelji ponekad sudjeluju u prikupljanu materijala i sredstva za rad na radionicama. Radionice se najčešće organiziraju povodom nekih blagdana. One su odličan primjer suradnje roditelja. Mnogo različitih znanja i vještina dovodi do boljih rezultata i kvalitete u radu. Osim toga to je prilika roditeljima da se druže s svojom djecom. Radionice mogu biti kreativnog i obrazovnog tipa. Radionica kreativnog tipa sadrži izradu različitih predmeta od prirodnih materijala, a obrazovne radionice imaju ulogu jačanja kompetencije roditelja.

Roditelji se često s djecom druže na zajedničkim izletima. Izleti roditelja i djece mogu biti organizirani prijevozom ili ako se ide na mjesto koje je blizu vrtića tada se organizira pješačenje. Izleti se organiziraju u jesen, proljeće i ljeto na inicijativu roditelja ili odgajatelja koji moraju dobiti odobrenje od ravnatelja. Izlet mora biti dobro pripremljen i organiziran da bi se mogao uspješno realizirati. To znači da treba odrediti cilj izleta te na temelju toga sadržaje. Odgajatelj mora utvrditi odredište izleta,vrijeme polaska te način na koji će se ići na izlet. Također je dužan obavijestiti roditelje o izletu te dobiti njihovu suglasnost. Za vrijeme izleta svi sudionici se moraju pridržavati plana i programa. Izlet je odlična prilika roditeljima da vide kako njihovo dijete funkcionira s drugom djecom, te kakav odnos ima s odgajateljicom. Izlet bi trebao biti odmor i zabava za djecu. Priredbe su također jedan od načina druženja s djecom. Njima se mogu roditeljima pokazati dostignuća i postignuća svih sudionika u odgojno-obrazovnom procesu. Priredbe se mogu održavati tijekom cijele godine, a u njima mogu sudjelovati i sami roditelji. Djeca mogu glumiti u priredbi za odrasle, isto tako odrasli mogu biti glumci a djeca publika.

6.Istraživanje

6.1. Cilj i metode istraživanja

Cilj ovog rada bilo je istražiti postoji li suradnja između roditelja i odgajatelja, te ukoliko postoji koliko su njome zadovoljni.

Istraživanje je provedeno u dječjem vrtiću „Vjeverica“ u Koprivnici.

6.2. Ispitanici

Sudionici istraživanja bili su roditelji i odgojitelji djece dviju dobno heterogenih odgojnih skupina „Ježeki“ i „Žireki“. Ispitanici su istraživanju pristupali anonimno.

6.3.Instrument

Za potrebe ovog istraživanja konstruiran je anketni upitnik za roditelje koji se sastoji od deset pitanja zatvorenog tipa. Ispitanici su mogli odgovoriti s da, ne, i ne znam. S odgajateljicama su napravljeni intervjui sa pitanjima poluotvorenog tipa.

6.4.Rezultati

Anketne upitnike nisu ispunili svi roditelji. Istraživanju je pristupilo dvadeset i dvoje roditelja. Rezultati istraživanja pokazuju sljedeće:

Roditelji su zadovoljni odnosom koji imaju sa odgajateljem svoje djece, međutim nemaju još uvijek potpuno povjerenje u njih. Pretpostavlja se da je to tako zbog nedovoljnog poznavanja odgajatelja. Roditelji su upućeni u rad ustanove te se vrlo rado odazivaju na radionice koje odgajatelji pripremaju za njih. Nekolicina roditelja nije upućena u to što njihova djeca rade u vrtiću. Razlog tome je nezainteresiranost roditelja.

Prema rezultatima ankete roditelji smatraju da se odgajatelji trude uključiti ih u rad ustanove, te da ih dovoljno informiraju o njihovom djetetu, međutim smatraju da bi trud mogao biti i bolji. Komunikaciju koju imaju sa odgajateljima ocjenjuju izvrsnom. Pretpostavlja se da je to tako zbog načina na koji odgajateljice pristupaju roditeljima, a to je uvažavanje, poštivanje i

ravnopravnost u komunikaciji.Roditelji uvažavaju mišljenje odgajatelja, te su zadovoljni cjelokupnim radom ustanove. Odnos koji imaju izgrađen s odgajateljima nebi mijenjali.

Ovakvi rezultati pokazuju da je suradnja između roditelja i odgajatelja dobra, međutim zahtijeva još mnogo rada i truda kako bi bila na potrebnoj razini. Nepovjerenje roditelja prema odgajatelju koči roditelje u potpunoj suradnji. Više je nego potrebno da roditelji steknu povjerenje u odgajatelja, jer bez povjerenja nema kvalitetne suradnje. Iako su rezultati ankete pokazali da roditelji ne bi mijenjali odnos sa odgajateljem, pretpostavlja se da roditelji zapravo ne žele ponovno izgrađivati odnos jer je za to potrebno vremena i truda. Temelji su svakako postavljeni, sada treba raditi na tome da se oni što više unaprjeđuju i postanu što kvalitetniji.

Rezultati dobiveni intervjuom sa odgajateljicama pokazuju sljedeće :

Odgajateljice mlađe jasličke skupine „Ježeki“ zadovoljne su sa odnosom koji imaju sa roditeljima djece, međutim smatraju da bi mogli biti i bolji. Kao razlog tome navode da su roditelji ponekad pristupačni, a ponekad ne žele surađivati. Pretpostavljaju da je to tako zbog različitih problema, te teškoća kroz koje roditelji prolaze, te u takvim trenucima nisu raspoloženi za suradnju. Odgajateljice se trude svakodnevno izvještavati roditelje o radu ustanove, odnosno o onome što se događa u vrtiću. Za informiranje najčešće koriste panoe koji se nalaze u kutićima za roditelje. Informacije stavljaju na vrijeme i mijenjaju po potrebi. Njihova iskustva sa radionicama koje održavaju sa roditeljima su pozitivna. Roditelji se rado i u velikom broju odazivaju na radionice. Pretpostavlja se da je to tako zbog dobre atmosfere, i prilika roditeljima da se druže sa djecom. Obje odgajateljice ističu da im je bitno mišljenje roditelja jer to utječe na kvalitetu njihova rada. Što se tiče suradnje sa roditeljima, odgajateljice nemaju isto mišljenje. Jedna odgajateljica smatra da bi suradnja mogla biti puno bolja, dok je druga zadovoljna trenutnom razinom suradnje. Takva mišljenja najčešće su izgrađena pozitivnim i negativnim iskustvima koja odgajateljice imaju u radu s roditeljima.

Takvi rezultati pokazuju da su odgajateljice zadovoljne suradnjom s roditeljima, njihovom zainteresiranošću i trudom. Shvaćaju da ne mogu uvijek dijeliti isto mišljenje s roditeljima i prihvaćaju tu različitost. Smatraju da uvijek može biti bolje, ali da je i trenutna razina suradnje dobra.

Odgajateljice mješovite grupe „Žireki“ o odnosima s roditeljima imaju različite stavove. Jedna odgajateljica nije u potpunosti zadovoljna odnosima s roditeljima, dok druga ima jako

dobre odnose sa roditeljima. Odgajateljica koja je zadovoljna odnosima ističe kako ne poznaje dugo roditelje, ali da je uspjela izgraditi odlične odnose za kratko vrijeme. Pretpostavljamo da odgajateljica koja nije zadovoljna sa suradnjom ima takvo mišljenje zbog određenih poteškoća i problema koje ima u komunikaciji s roditeljima. Odgajateljice svakodnevno izvještavaju roditelje o radu vrtića preko oglasne ploče, usmenom komunikacijom te konzultacijama. Radionice koje organiziraju rado su posjećene od strane roditelja. Smatraju da je vrlo bitno mišljenje roditelja jer inače suradnja nebi bila ostvariva.Interesom roditelja i suradnjom nisu u potpunosti zadovoljne. Navode da je to tako zbog toga što je roditeljski interes ponekad površan ili ga uopće nema. Također navode da roditelji na sitnice pretjerano reagiraju, a na bitne stvari popu tružnog ponašanja djeteta u vrtiću ne reagiraju.

Rezultati pokazuju da se odgajateljice trude održavati dobre odnose s roditeljima te ih informirati o njihovoj djeci i samoj ustanovi. Površno su zadovoljne odnosima zbog prečeste ne zainteresiranosti roditelja. Smatraju da se truditi moraju obje strane, a ne samo jedna. Skupina koju vode vrlo je zahtjevna te zbog toga smatraju da bi zainteresiranost trebala biti veća.

Gledajući rezultate dobivene anketama i intervjuima dolazimo do zaključka da suradnja nije dovoljno razvijena. Ispitanici smatraju da je suradnja postignuta, međutim ne na dovoljno velikoj razini. Još uvijek treba raditi na izgrađivanju, i učvršćivanju odnosa.

8.Zaključak

Prolazeći kroz povijest naići ćemo na mnoge teorije i tvrdnje o odgoju i roditeljstvu. Ono što je nekada bio pojam obitelji danas više nije. Obitelj su nekada činili roditelji koji su samostalno bez pomoći institucija odgajali svoju djecu. Međutim brojna istraživanja pokazala su da majke nisu bile dovoljno kompetentne za odgoj djece te da djeca nisu iskorištavala svoje potencijale. Danas se suvremeni roditelji suočavaju sa nizom poteškoća prilikom odgoja djeteta. Da bi uspjeli u tome potrebna im je pomoć institucija jer su pred njih stavljene prevelike zadaće. Odgojno-obrazovna ustanova vrtić ističe suradnju obitelji i ustanove,te se trudi što više uključiti roditelje u rad. Takvim ozračjem stvara se suradnja koja se temelji na iskrenosti, poštovanju, razumijevanju i toleranciji. Odgajatelji kao profesionalci potiču te stvaraju uvjete za suradnju.

Roditelji i odgajatelji imaju isti cilj. Zajedničkim aktivnostima taj cilj se lakše ostvaruje pogotovo kada su isti interesi u pitanju. Ako se postavimo kao suprotne strane koje nemaju isti interes suradnja neće biti ostvariva. Takva situacija jako loše djeluje na dijete. Ono se ne može opustiti te je prisiljeno birati strane. Za dijete je to vrlo stresno jer to znači birati između roditelja i odgajatelja. U takvim situacijama djeca izabiru roditelje. To automatski znači sukob sa odgajateljem. Rad u takvoj zajednici gotovo je nemoguć jer se dva temeljna čimbenika odgoja djece, obitelj i vrtić razilaze. Stoga je više nego potrebno u svakoj situaciji naćikompromis i zajedničko rješenje. Kada dijete vidi da se roditelj i odgajatelj međusobno podržavaju i poštuju,i ono će tako djelovati.

Da bi se dijete moglo cjelovito razvijati, te iskoristiti sve svoje potencijale koje posjeduje potrebna je suradnja jer bez nje je to nemoguće. Mnogi psiholozi svakodnevno upozoravaju odgojno-obrazovne ustanove da potiču roditelje da se uključe u rad ustanove idejama, prijedlozima, komentarima te direktnim aktivnostima. Roditelje treba informirati o važnosti suradnje isto kao i odgajatelje. To je moguće putem različitih seminara na kojima stručnjaci govore o važnosti te teme. Živimo u doba kada okolinski čimbenici imaju jako veliku ulogu u odgoju djece. Samo ćemo zajedničkim djelovanjem i suradnjom te čimbenike prilagoditi djeci i osigurati im bezbrižan rast i razvoj.

Istraživanjem koje sam provela došla sam do zaključka da još uvijek postoji problem u suradnji između odgajatelja i roditelja, iako se toliko ističe važnost suradnje. Odgajatelji i roditelji ističu kako su zadovoljni odnosima koje imaju, međutim smatraju da oni nisu ni blizu onakvih kakvi bi trebali biti. To bi mogao biti alarm koji nas upozorava da moramo učiniti nešto kako bi takvo stanje poboljšali.

9.Literatura

Jeić M.(2013). Suradnja vrtića s obitelji-primjeri dobre prakse. *Dijete, vrtić i obitelj* Vol.79,No.72, str. 4-6 (http://hrcak.srce.hr/145491 preuzeto 8.12.2016.)

Jurčević-Lozančić A. (2005.). *Izazovi odrastanja: Predškolsko dijete u okružju suvremene obitelji i vrtića*. Petrinja: Visoka učiteljska škola

Ljubetić M. (2011.). *Partnerstvo obitelji,vrtića i škole - Vježbe, zadaci i primjeri*. Zagreb: Školska knjiga

Ljubetić M. (2009.). *Vrtić po mjeri djeteta; Priručnik za odgajatelja i roditelja.* Zagreb:Školska knjiga

Maleš D. i Stričević J. (1991.). *Druženje djece i odraslih*. Zagreb: Školska knjiga

Milanović M. i suradnice (2014.) *Pomozimo im rasti*; Priručnik za odgojitelje i roditelje. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga

Miljak A. (2009.). *Življenje djece u vrtiću; Novi pristupi u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjim vrtićima*. Zagreb

Miljević-Riđički R., Maleš D., Rijaveć M. (2001.). *Odgoj za razvoj*. Zagreb: Alinea

Pećnik N. i Starc B. (2010.). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece*. Ured UNICEF-a za Hrvatsku, Zagreb

Rosić V. i Zloković J. (2003.). *Modeli suradnje obitelji i škole*. Đakovo: Tempo d.o.o

Rosić V. i Zloković J. (2002.) *Prilozi obiteljskoj pedagogiji*. Rijeka

10.PRILOZI

1. Anketa

Pitanja	*Da*	*Ne*	*Ne znam*
1.Da li imate dobar odnos sa odgajateljem svojeg djeteta ?			
2.Imate li potpuno povjerenje u Odgajatelja ?			
3. Da li imate uvid u ono što dijete radi u vrtiću?			
4.Da li se odazivate na radionice koje pripremaju odgajatelji za vas ?			
5.Da li se odgajatelji trude uključiti vas u rad ustanove ?			
6. Da li dobivate dovoljno informacija o svom djetetu od odgajatelja?			
7. Da li ste zadovoljni komunikacijom roditelj-odgajatelj ?			
8. Da li bi htjeli promijeniti sadašnji odnos sa odgajateljem koji imate ?			
9. Da li ste zadovoljni radom ustanove?			
10. Da li uvažavate mišljenje odgojnih djelatnika ?			

Kratka biografska bilješka

Zovem se Martina Mihac. Imam dvadeset i pet godina. Rođena sam 02.siječnja 1991.godine u Koprivnici. Živim također u Koprivnici. Svoje osnovnoškolsko obrazovanje stekla sam u Osnovnoj školi „Braće Radić“ u Koprivnici.

Nakon osnovne škole upisala sam srednju komercijalnu školu. Nakon srednjoškolskog obrazovanja zaposlila sam se kao prodavačica te nisam odmah upisala fakultet. 2012 godine upisujem se kao izvanredni student na preddiplomski studij ranog i pred školskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu,odsjek u Čakovcu. Nakon prve godine studiranja radi ne mogućnosti dolaska na predavanja pauziram godinu. 2013/2014 akademske godine šaljem zahtjev u Zagreb radi odobrenja nastavka školovanja. Ubrzo dobivam odgovor iz Zagreba da mi odobravaju nastavak studiranja.

Uz mnogo truda,rada i odricanja položila sam sve ispite te ispunila sve zadaće koje su se od mene na fakultetu tražile. Nakon obrane završnog rada planiram se zaposliti kao odgajateljica te tako ispuniti svoj san. Završetak studiranja za mene ne znači i završetak učenja. Uz svoj rad neprestano ću usavršavati i nadograđivati svoje znanje kako bih mogla djeci pružiti što kvalitetniji rast i razvoj u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Martina Mihac izjavljujem da sam ovaj završni rad na temu Suradnja s roditeljima izradila samostalno uz vlastito znanje koje sam stekla na fakultetu, pomoću stručne literature i mentorice.

Potpis: _____

Izjava o javnoj objavi rada

Naziv visokog učilišta

_____

_____

IZJAVA

kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i javno objavi moj rad

naslov

_____

vrsta rada

_____

u javno dostupnom institucijskom repozitoriju

_____

i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).

U _____ , datum

Ime Prezime

_____

OIB

_____

Potpis

_____